

Glasul Ardealului

A magyar küldöttek a béketárgyaláson d’Esperey francia tábornok előtt

Budapest, nov. 9.

Mi a véleménye Károlyi grófnak, arról, hogy milyen módon fogadta a küldötteket d’Esperey tábornok?

– Fejszecsapásként értek bennünket a tábornok szavai, és azzal, hogy engem dicsért, nem enyhítette egyáltalán fájdalmamat...

Hatvany Lajos báró, a küldöttség egyik tagja a következőképpen fogalmazott:

Mikor megjelentünk a tábornok előtt, ez a kandallónak támaszkodva, kezét mozgatva szögezte ránk tekintetét. Károlyi kormányelnök kezdett el beszélni:

– Tábornok úr, be szeretném mutatni Önnek a küldöttségünk tagjait. Ahelyett, hogy a kezét nyújtotta volna felénk, a tábornok csak bólintott és megkérdezte:

– Maga Károlyi, a miniszterelnök? Álljon ide, velem szembe, hadd lássam!

– Jászi, maga miniszter?

– Igen, mondta ő.

– Képviselő is volt maga? – érdeklődött tovább a tábornok.

– Nem. Hét éve radikális újságíró vagyok.

A tábornoknak nem tetszik a magyar haditanács: – Nem hittem volna, hogy ennyire felületesek.

Károlyi felolvasta a Memorandumot és

Belügyi krónika

A magyar nyelv javaslatának megszüntetése

Lovászy Közigazgatási- és Kultuszminiszter visszavonja a magyar nyelv kötelező oktatására az I és II elemi osztályokra vonatkozó határozatot. A nyelv oktatása fakultatív jellegű lesz. Mit fog ehhez Apponyi gróf szólni, mikor látni fogja, hogy híres törvénye, amely annyi elkeseredést hozott szívünkbe és annyi zűrzavart a kisdíákok fejébe, megcsönkult?

A csehek elrabolnak 19 magyar tartományt.

Prágából tudósítanak: a Boémiai nemzeti tanács utolsó gyűlésén úgy döntött, hogy elfoglalja mindazon magyarországi tartományokat, amelyeket óhajtja. A cseh csapatok sebesen nyomulnak előre, és el akarják foglalni a Pozsonytól, Váctól és a Dunától északra fekvő tartományokat, Gyöngyösig, Csapig és Máramarosig, amelyek összevetve 19 tartományt alkotnak.

(Glasul Ardealului, 3. szám, 1918. november 13)

eljutott ahhoz a cikkelyhez is, amely szerint Magyarország ünnepélyesen tagadja a múltat, amelyért mások hibásak. A tábornok mosolyogva bólintott: – Jól van ez így.

Az iratban kérték ugyanakkor a múzeumok megmentését. A tábornok erre megjegyzi, hogy a múzeumok kirablása a hochoknak (a németeknek) a szokása. A memorandum elolvasása után, kértük a tábornokot, hogy lépjen közbe, hogy a csehek ne állítsák le a szénnel való ellátást. A tábornok tiszta vizet akart önteni a pohárba, és a következőképpen válaszolt:

– Adjanak tartományokat és adunk szemet!

Károlyi erre megjegyezte, hogy a fegyverszünet még nem jelent békekötést. A tábornok ezután fel akarta olvasni a fegyverszünet feltételeit, de észrevette, hogy Bokányi (a szociáldemokrata párt elnöke) nem ért franciául. Hatvany Lajos báróra tekintett és azt mondta neki:

– Maga tud franciául. Maga fogja lefordítani azt, amit én olvasok. Akarom, hogy minderről szerezzen tudomást a munkások vezetője, mert mindezt a szegény embereknek mondom, akik,

ha bajban vannak, nem fognak Helvétiaba utazni, mint Károlyi Mihály gróf.

– Ha baj lesz, én ott fogok maradni, válszolta Károlyi férfias komolysággal.

Megtörtő fogadás: d’Esperey tábornok azon észrevétele után, hogy Károlyi gróf nem képviseli Magyarország kisebbségeit is, csupán a magyar érdekeket! – egy remek memento azoknak, akik akartak valamit hallani.

(Glasul Ardealului, 2. szám, 1918. november 12., Brassó)

Fegyverszüneti tárgyalások d’Esperey tábornokkal

Kezdünk minél többet megtudni a magyar küldöttség d’Esperey tábornokkal való tárgyalásaiból, és mivel ezeknek történelmi jelentőségük van, fontosnak tartjuk kitérni rájuk és ezekről tudósítani.

Amikor Károlyi a memorandum felolvasásakor, ahhoz a részhez jutott, hogy ők a magyar nép akaratának végrehajtói, d’Esperey közbeszólt, mondván: „Önök csupán a magyarok képviselői, nem a Magyarországon élő más nemzetiségekéi is. “

A magyarok együtt mentek a németekkel, közösen fognak a bűneikért is fizetni. A jelenkor kritikus körülményei közepette Károlyi gróf az, aki a magyar nemzet sebeit orvosolni tudja. A magyaroknak tehát gyülekezniük kell Károlyi köré, mindegyik magyar támogassa őt, mert ő most az egyedüli, aki javíthat a magyarok helyzetén.

A tábornok rámutat arra is, hogy a magyarokat ellenségek veszik körül és csupán egy szavára mindezek, csehek, szlovének, románok és jugoszlávok eltiporhatják a magyarokat.

Ezen hideg zuhany után átadja a magyar küldöttségnek a litográfált papirost, amely a fegyverszünet általános feltételeit

A Brassói Lapok Alapítvány a XIX. századi, XX. század eleji dél-erdélyi román, magyar és német nyelvű sajtó imagológiai feltérképezésére vállalkozott. Azt vizsgálják jeles brassói és szebeni kutatóink, hogyan jelenítették meg újságíró eleink a magyar–román–szász együttélést.

A korábban pusztulásra, felejtésre ítélt dokumentumok hamarosan a kutatók, olvasók számára is hozzáférhetőek lesznek a világhálón.

A projekt támogatója a Nemzeti Kulturális Alap (Administrația Fondului Cultural Național).

Brassói Hírlap

Mit ígért az ántánt Romániának

Az Independența Roumain február 2. száma közli ama titkos szerződést, amelyet a román királyság akkori vezetői kötöttek a szövetségesek kiküldöttjeivel Bucarestiben 1916. augusztus 4-én.

A szövetséges nagyhatalmak a szerződésben, a háborúba, a központi hatalmak ellen belépő Románia számára biztosítják a következő vonaltól határolt területet.

Keleten a Pruth, Oroszország határa Noua-Sulitzig. Tovább a vonal a Cerenush folyónak a Pruthba való ömlésénél halad át, a galíciai, majd a magyar határt követi egészen 1655. magassági pontig, a Steag-ig. Ezután a Visó és a Tisza közti határon fut s Trebuza falun keresztül a Tiszához ereszkedik le. A Szamos torkolatáig a Tisza képezi a határt, Vásáros-Naményig. Innen dél-, dél-keletre fordul és Debrecentől 6 kilométerre törik meg ismét. 3 kilométerre a Körösök összefolyásától nyugatra, érkezik a Körös vonalára. Orosháza és Békéssámszon községetek érintve, Szegedtől északra fekvő Algyőig tart, ahonnan egészen a Dunába ömléséig a Tisza adja a természetes vonalat. Innen a Duna lenne a határ egészen addig, amíg eléri a régi Románia határát.

A szerződést, amely ezenkívül Románia

különböző kötelezettségeit s az ántánt ígéretesített tartalmazza Oroszország részéről S. Poklowski-Koziell, francia részről Saint-Aulaire, angol részről G. Barclay, Itália részéről Fasciotti, Románia részéről pedig Iuon I. C. Bratianu írták alá. – Azóta tudjuk, hogy az ántánt minden 1917. április 1. előtt kötött szerződést felbontott. (Brassói Hírlap, XVIII. évfolyam, 32. szám, 1919. február 8.)

tartalmazza.(...) Az Antant biztosítja, hogy nem fog a belügyekbe szólni, de, amennyiben nézeteltérések vagy forradalmak születnek, csapataival joga lesz ezen tartományok köz- igazgatását is alárendelni. A magyar küldöttek megpróbálták teljes erejükből ezt a cikkelyt visszautasítani, érvelve azzal, hogy ilyen körülmények között a cseheknek, románoknak és jugoszlávoknak érdekük lesz okot adni a lázongásra, hogy ezek a tartományok is kerüljenek francia fennhatóság alá. Hosszas tanácskozások után, d’Esperey beleegyezik ezen feltétel törlésével. Mindezek ellenére, Károlyinak, aki nem tud beletörődni abba a gondolatba, hogy Magyarországot feldarabolják, van bátorsága kérni, hogy táviratozzanak a Versailles-i tanácsnak, és közölni, hogy csak akkor fogja aláírni a fegyverszünet feltételeit, ha a béketárgyalásokig biztosítani fogják az ország integritását, és sem a németek, sem a románok, sem a csehek vagy jugoszlávok.

A választ hamarosan megkapták és honfitársaiknak elment a kedvük, hogygy ilyen feltételekkel jöjjenek.

Amiután megérkezett Versailles-ból a válasz, Hock János összehívta a magyar

nemzeti tanácsot. Károlyi fájdalommal leplezte le a magyar nemzet politikai helyzetét, majd Hock felállt, és mély fájdalommal a következőket mondta: „Mi arra vagyunk hivatottak, hogy megoldjunk egy helyzetet, amelyet szerencsétlen politikai rendszerek okoztak. Minden magyar szív fájdalommal követi a miniszterelnök szavait.” Károlyi felé fordulva a következőket mondja: „Rád nem hárul semmilyen felelősség, hanem az a politikai rendszer a hibás, amely nem tudta pizskos érdekeit alárendelni a nemzeti érdekeknek. Nem veszíthetünk időt, meg kell menteni, amit még meg lehet menteni. Milyen kegyetlen helyzet! Az ellenség már átlépte a határt és nincs mivel védekezni, mert gonosz kezek szétverték a hadseregünket. Egyedüli megoldásunk a fegyverszünet minden feltételek közötti megkötése.”

Budapest, november 4-én

Egy négytagú küldöttség már el is ment Belgrádba, hogy aláírja a fegyverszünet feltételeit, akármelyek is lennének azok.

(Glasul Ardealului, 3. szám, 1918. november 13)